

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

4. svibnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 1889/2005 – Kontrole gotovine koja se unosi u Europsku uniju ili iznosi iz nje – Članak 3. stavak 1. – Fizička osoba koja ulazi u Uniju ili je napušta – Obveza prijavljivanja – Međunarodno tranzitno područje zračne luke države članice“

U predmetu C-17/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), odlukom od 5. siječnja 2016., koju je Sud zaprimio 12. siječnja 2016., u postupku

Oussama El Dakkak,

Intercontinental SARL

protiv

Administration des douanes et droits indirects,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za francusku vladu, A. Daly i D. Colas, u svojstvu agenata,
- za grčku vladu, E. Tsaousi i K. Georgiadis, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, L. Grønfeldt i F. Dintilhac, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. prosinca 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (SL 2005., L 309, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 224.) i članka 4. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL 2006., L 105, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 61.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Oussame El Dakkaka i društva Intercontinental SARL, s jedne strane, i administration des douanes et droits indirects (Uprava za carine i neizravne poreze, Francuska), s druge strane, povodom njihovih zahtjeva za naknadu štete koju su pretrpjeli zbog toga što je ta uprava zaplijenila gotovinu koju je O. El Dakkak nosio sa sobom dok je presjedao u zračnoj luci Roissy-Charles-de-Gaulle (Francuska), a zato što je propustio prijaviti tu gotovinu.

Pravni okvir

Uredba br. 1889/2005

- 3 Uvodne izjave 2. i 4. do 6. Uredbe br. 1889/2005 glase:

„(2) Unošenje prihoda od protupravnih radnji u financijski sustav i ulaganja nakon njihovog pranja, šteti zdravom i održivom gospodarskom razvoju. Sukladno s tim, Direktiva Vijeća 91/308/EEZ od 10. lipnja 1991. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca [SL 1991., L 166, str. 77.] uvela je na razini Zajednice, mehanizam za sprečavanje pranja novca, kojim se nadziru transakcije koje obavljaju kreditne i financijske institucije, kao i određene vrste zanimanja. Budući da postoji opasnost da će primjena tog mehanizma dovesti do povećanog kretanja gotovine u nedopuštene svrhe, Direktivu [91/308] bi trebalo dopuniti sustavom za kontrolu gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iz nje iznosi.

[...]

- (4) Treba također uzeti u obzir dopunske aktivnosti koje provode druga međunarodna tijela, a naročito Radna skupina za financijske mjere protiv pranja novca (FATF) koja je osnovana na sastanku na samitu skupine G7 održanom u Parizu 1989. FATF-ova Posebna preporuka IX. od 22. listopada 2004. poziva vlade da poduzmu odgovarajuće mjere za otkrivanje fizičkog kretanja gotovine, uključujući sustav prijavljivanja ili neku drugu obvezu objavljanja.
- (5) Sukladno s tim, na gotovinu koju nosi fizička osoba koja ulazi u Zajednicu ili ju napušta trebalo bi primijeniti načelo obveznog prijavljivanja. Ovo bi načelo omogućilo carinskim tijelima prikupljanje podataka o takvim kretanjima gotovine te, gdje je to potrebno, prijenos tih podataka drugim tijelima. [...]
- (6) S obzirom na svoju preventivnu svrhu i odvratajući karakter, obvezu prijavljivanja trebalo bi ispunjavati prilikom ulaska u Zajednicu ili njenog napuštanja. Međutim, kako bi se djelovanje nadležnih tijela usredotočilo na kretanja značajnih gotovinskih iznosa, toj obvezi trebala bi podlijegati samo kretanja iznosa od 10 000 [eura] ili više. Također, trebalo bi odrediti da se obveza prijavljivanja odnosi na fizičku osobu koja nosi gotovinu, bez obzira je li ista i vlasnik.”

4 Članak 1. stavak 1. te uredbe određuje:

„Ova Uredba dopunjuje odredbe Direktive [91/308] o transakcijama koje obavljaju financijske i kreditne institucije i određena zanimanja, te utvrđuje usklađena pravila za kontrolu gotovine koja ulazi u Zajednicu ili je napušta, od strane nadležnih tijela.”

5 U članku 3. stavku 1. navedene uredbe određeno je:

„Svaka fizička osoba koja ulazi u Zajednicu ili je napušta, a nosi gotovinu u vrijednosti od 10 000 eura ili više, prijavljuje taj iznos nadležnim tijelima države članice preko koje ulazi u Zajednicu ili je napušta, sukladno s ovom Uredbom. Obveza prijavljivanja nije ispunjena ako su dani podaci netočni ili nepotpuni.”

6 Člankom 4. stavkom 2. iste uredbe propisano je:

„Kod nepoštovanja obveze prijavljivanja iz članka 3., gotovina može biti zadržana na temelju upravne odluke koja je donesena u skladu s uvjetima utvrđenim u nacionalnom zakonodavstvu.”

Uredba br. 562/2006

7 U skladu s člankom 1. Uredbe br. 562/2006:

„Ovom se Uredbom ukidaju granične kontrole osoba koje prelaze unutarnje granice država članica Europske unije.

Njome se utvrđuju pravila granične kontrole osoba koje prelaze vanjske granice država članica Europske unije.”

8 Članak 4. stavak 1. ove uredbe propisuje:

„Vanjske se granice mogu prijeći samo na graničnim prijelazima i tijekom utvrđenog radnog vremena. Radno vrijeme je jasno naznačeno na graničnim prijelazima koji nisu otvoreni 24 sata dnevno.

Države članice u skladu s člankom 34. dostavljaju Komisiji popis svojih graničnih prijelaza.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

9 Društvo Intercontinental ovlastilo je O. El Dakkaka da zrakoplovom prenese američke dolare iz Cotonoua (Benin) u Beirut (Libanon) s tranzitom u zračnoj luci Roissy-Charles-de-Gaulle.

10 Tijekom tranzita u toj zračnoj luci 9. prosinca 2010. O. El Dakkaka kontrolirali su carinski službenici na prolazu prije ukrcaja za Beirut. Budući da su ti službenici utvrdili da ima u posjedu 3900 eura i 1 607 650 američkih dolara (oko 1 511 545 eura) u gotovini, O. El Dakkak predočio im je potvrdu carinskih tijela Republike Benina.

11 Nakon te kontrole prema O. El Dakkaku primijenjeno je carinsko zadržavanje, nakon čega ga je ispitao sudac istrage zbog neprijavljivanja kapitala i pranja prijevorno pribavljenog novca.

12 Administration des douanes et droits indirects (Uprava za carine i neizravne poreze) zaplijenio je i zatim zapečatio gotovinu koju je prenosio O. El Dakkak.

- 13 Presudom od 11. svibnja 2011. istražno vijeće coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) poništilo je u cijelosti postupak zbog nepravilnosti pri zadržavanju dotične osobe i naložilo povrat zapečaćenih dobara.
- 14 Dopisom od 2. travnja 2012. nadležna uprava, slijedom navedenog, obavijestila je O. El Dakkaka da će mu uplatiti iznose zaplijenjenih eura i američkih dolara u protuvrijednosti u eurima te razmjeran iznos troškova postupka.
- 15 Nakon toga, O. El Dakkak i društvo Intercontinental obratili su se tribunalu d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Prvostupanjski sud u Aulnay-sous-Bois, Francuska) pa zatim couru d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) sa zahtjevom za naknadu štete smatrajući da se administration des douanes et droits indirects (Uprava za carine i neizravne poreze) nije pravovaljano pozvao na povredu obveze prijavljivanja O. El Dakkaka zato što on nije imao takvu obvezu.
- 16 Nakon što je presudom od 25. ožujka 2014. cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) odbio njegov zahtjev, O. El Dakkak uložio je kasacijsku žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev.
- 17 U tim je okolnostima Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:
- „Trebali li [članak 3.] stavak 1. Uredbe [...] br. 1889/2005 [...] i [članak] 4. stavak 1. Uredbe [...] br. 562/2006 [...] tumačiti na način da se na državljanina treće države koji se nalazi u međunarodnom tranzitnom području zračne luke ne primjenjuje obveza prijavljivanja iz članka 3. stavka 1. Uredbe [...] br. 1889/2005 [...] ili ga, suprotno, treba tumačiti tako da se na tog državljanina primjenjuje ta obveza kao na osobu koja je prešla vanjsku granicu [Unije] na jednom od graničnih prijelaza predviđenih člankom 4. stavkom 1. Uredbe [...] br. 562/2006 [...]?”

O prethodnom pitanju

- 18 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 1. Uredbe br. 1889/2005 tumačiti na način da se obveza prijavljivanja koju propisuje ta odredba primjenjuje u međunarodnom tranzitnom području zračne luke neke države članice u okolnostima poput onih u glavnom postupku u kojima je fizička osoba ušla u to područje iskrcavši se iz zrakoplova koji je došao iz treće države i nalazi se ondje prije ukrcaja u drugi zrakoplov koji putuje prema nekoj drugoj trećoj državi.
- 19 Određenje opsega te obveze prijavljivanja ovisi o tumačenju pojma „fizička osoba koja ulazi u Uniju ili je napušta”, a koja je navedena u tom članku 3. stavku 1.
- 20 U tom smislu na početku valja navesti da Uredba br. 1889/2005 ne definira taj pojam.
- 21 Unatoč tome, navedeni pojam nije dvosmislen i valja ga shvatiti u njegovu uobičajenom smislu, odnosno tako da se odnosi na kretanje fizičke osobe s mjesta koje nije sastavni dio područja Unije u mjesto koje je dio tog područja ili s mjesta koje je sastavni dio područja Unije u mjesto koje nije dio tog područja.
- 22 Područje Unije odgovara zemljopisnom prostoru navedenom u članku 52. UEU-a i članku 355. UFEU-a, koji definiraju područje teritorijalne primjene Ugovora.
- 23 Ako ne postoji pojašnjenje o teritorijalnom području primjene akta sekundarnog prava, njegovo područje primjene valja odrediti na temelju njegovih odredaba jer sekundarno pravo, u načelu, ima isto područje primjene kao i sami Ugovori te se punopravno primjenjuje u tom području (vidjeti u tom smislu presudu od 15. prosinca 2015., Parlament i Komisija/Vijeće, C-132/14 do C-136/14, EU:C:2015:813, t. 76. i 77.).

- 24 S jedne strane, zračne luke država članica sastavni su dio navedenog zemljopisnog područja i stoga područja Unije.
- 25 S druge strane, valja utvrditi da odredbe Uredbe br. 1889/2005 ne isključuju primjenu obveze prijavljivanja iz njezina članka 3. stavka 1. u međunarodnim tranzitnim područjima tih zračnih luka, kao što ni članak 52. UEU-a ni članak 355. UFEU-a ne isključuju ta međunarodna tranzitna područja iz područja teritorijalne primjene Ugovorâ niti predviđaju iznimku u tom smislu.
- 26 Slijedom navedenog, kada se fizička osoba kreće s mjesta koje nije sastavni dio zemljopisnog područja iz članka 52. UEU-a i članka 355. UFEU-a u mjesto koje je dio tog područja, ona ulazi u Uniju u smislu članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005.
- 27 O tome se radi u slučaju u kojem se osoba, poput O. El Dakkaka, iskrca iz zrakoplova s polazištem u nekoj trećoj državi u zračnu luku koja se nalazi na području neke države članice i ostaje u međunarodnom tranzitnom području zračne luke prije ukrcavanja na drugi zrakoplov s odredištem u nekoj drugoj trećoj državi.
- 28 Tumačenje prema kojem se obveza prijavljivanja iz članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005 primjenjuje u međunarodnim tranzitnim područjima zračnih luka koje se nalaze na području Unije u skladu je i s ciljem koji se želi ostvariti tom uredbom.
- 29 U tom smislu valja podsjetiti da, u skladu s uvodnim izjavama 2., 5. i 6. Uredbe br. 1889/2005, njezin je cilj spriječiti, odvratiti i izbjeći unošenje prihoda od protupravnih radnji u financijski sustav kao i ulaganja tog prihoda nakon njegova pranja uspostavljanjem, među ostalim, načela obveznog prijavljivanja kretanja gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz nje, čime se omogućuje prikupljanje podataka o istima (vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 18.).
- 30 U tom smislu članak 3. stavak 1. te uredbe predviđa obvezu da svaka fizička osoba koja ulazi u Uniju ili je napušta, a nosi gotovinu u vrijednosti od 10 000 eura ili više, prijavljuje taj iznos (vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 19.).
- 31 Osim toga, kao što to proizlazi iz članka 1. stavka 1. u vezi s uvodnim izjavama 1. do 3. Uredbe br. 1889/2005, njezin je cilj u okviru promicanja skladnog, uravnoteženog i održivog ekonomskog razvoja na području cijele Unije upotpuniti odredbe Direktive 91/308 uspostavljajući pravila o usklađivanju u vezi s kontrolom gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz nje (vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, t. 17.).
- 32 U tom kontekstu, valja također podsjetiti da je Sud presudio da Direktiva 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (SL 2005., L 309, str. 15.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 116.), koja je zamijenila Direktivu 91/308, ima za glavni cilj sprečavanje korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, kao što to proizlazi iz njezina naziva i uvodnih izjava te okolnosti da je, kao i Direktiva 91/308, koja joj je prethodila, donesena u međunarodnom kontekstu kako bi se u Uniji primjenjivale i učinile obvezujućima preporuke Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca (FATF), koja je glavno međunarodno tijelo za borbu protiv pranja novca (vidjeti presudu od 25. travnja 2013., Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, t. 46.).
- 33 Poput direktiva 91/308 i 2005/60, Uredba br. 1889/2005, kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 4., usvojena je kako bi se uzele u obzir dopunske aktivnosti koje provode druga međunarodna tijela, a osobito FATF, čija posebna preporuka IX od 22. listopada 2004. poziva vlade da poduzmu odgovarajuće mjere za otkrivanje fizičkog kretanja gotovine, uključujući sustav prijavljivanja ili neku drugu obvezu obavještavanja.

- 34 Slijedom navedenog, kao što to ističe nezavisni odvjetnik u točkama 44. i 45. svojeg mišljenja, iz cilja koji se želi ostvariti Uredbom br. 1889/2005, međunarodnog konteksta u kojem je donesena kao i nužnosti da obveza prijavljivanja iz članka 3. stavka 1. te uredbe djeluje preventivno i odvraćajuće proizlazi da pojam „fizička osoba koja ulazi u Uniju ili je napušta” iz te odredbe treba tumačiti široko.
- 35 Naime, ako bi navedenu odredbu trebalo tumačiti na način da se ta obveza ne primjenjuje na osobe koje se nalaze u međunarodnom tranzitnom području zračne luke u Uniji, bila bi barem djelomično ugrožena djelotvornost sustava kontrole kretanja gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz nje predviđenog Uredbom br. 1889/2005 i, slijedom toga, ostvarivanje njezine svrhe.
- 36 Odgovor na pitanje je li državljanin treće države koji se nalazi u međunarodnom tranzitnom području zračne luke neke države članice prešao vanjsku granicu Unije u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe br. 562/2006 nije važan za prethodna razmatranja.
- 37 U tom pogledu valja navesti da, kao što to proizlazi iz posebnih pravnih osnova na kojima su usvojene uredbe br. 1889/2005 i 562/2006, one imaju različite predmete i ciljeve.
- 38 Naime, kao što je to već navedeno u točki 31. ove presude, cilj je Uredbe br. 1889/2005 upotpuniti odredbe Direktive 91/308 uspostavljajući pravila o usklađivanju u vezi s kontrolom kretanja gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz nje, dok se, u skladu s člankom 1. Uredbe br. 562/2006, njome propisuje nepostojanje granične kontrole osoba koje prelaze unutarnje granice država članica i utvrđuju pravila granične kontrole osoba koje prelaze vanjske granice tih država.
- 39 Uostalom, Uredba br. 1889/2005 ne sadržava nikakve smjernice prema kojima bi njezine odredbe trebalo tumačiti s obzirom na odredbe Uredbe br. 562/2006.
- 40 Stoga, zbog nepostojanja izričite odredbe u tom smislu u jednom ili drugom propisu, tumačenje članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005 ne može ovisiti o tumačenju pojma „prelazak vanjske granice Unije” u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe br. 562/2006.
- 41 S obzirom na razmatranja koja prethode, međunarodna tranzitna područja zračnih luka država članica ne mogu biti isključena iz područja primjene članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005, zbog čega se obveza prijavljivanja iz članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1889/2005 primjenjuje na fizičku osobu koja se iskrcala iz zrakoplova s polazištem u nekoj trećoj državi i koja se nalazi u međunarodnom tranzitnom području te zračne luke prije ukrcavanja na drugi zrakoplov s odredištem u nekoj drugoj trećoj državi i koja ima u posjedu iznos jednak ili viši od 10 000 eura u gotovini u trenutku ulaska u Uniju.
- 42 U tom smislu, na državama članicama jest da poduzmu prikladne mjere kako bi dotičnim osobama omogućile da ispune tu obvezu u uvjetima u kojima im je zajamčena puna pravna sigurnost.
- 43 U tim okolnostima, na postavljeno pitanje valja odgovoriti na način da članak 3. stavak 1. Uredbe br. 1889/2005 treba tumačiti tako da se obveza prijavljivanja iz te odredbe primjenjuje u međunarodnom tranzitnom području zračne luke neke države članice.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice treba tumačiti na način da se obveza prijavljivanja iz te odredbe primjenjuje u međunarodnom tranzitnom području zračne luke neke države članice.

Potpisi